

MAGYAR KÖZÖNY

A SZEGEDI JOGHALLGATÓK HIVATALOS LAPJA

XVII. ÉVFOLYAM
15. szám

2011. Június

“Ellenállás?”

Hamarosan
újranyit a
Pinceklub!

www.jateklub.hu

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
AJÁNDÉKBOLT

Nyáron is kedvezményesen gurulhatsz!

ÁJTK kártyával

Kedves Olvasóink!

A félév utolsó Magyar Közönýt tartjátok most kezeitekben, remélhetőleg pozitív vizsgaélményekkel a hátatok mögött. Bár júniusnak már lassan vége, de azért remélem, hogy sokatokhoz eljut az újság – mondjuk ehhez az szükséges, hogy még legalább egy vizsgátok hátra legyen, ezt pedig igazán nem kívánom senkinek. De akkor meg hogy oldjam fel ezt az ellentmondást? Nos, ez egy jó kérdés, de inkább itt megállnék, és a következő félévre hagynám a mostanában egyre gyakoribb, skizoid elemekkel tarkított beköszöntőimet. Ehelyett had ajánljam figyelmetekbe az újság tartalmát: egy újabb szerkesztővel bővült csapatunk, és a félévzáró számok hagyományaihoz híven kevesebb „szakmai”, és több könnyedebb cikkel igyekszünk kellemes perceket szerezni Nektek. (Az Érdeklődő rovat pedig csak ebben a hónapban maradt ki, de szeptembertől ott folytatjuk, ahol abbamaradt, ígérem.) Kellemes olvasgatást kívánok mindenkinek!

MAGYAR KÖZÖNY

Csomós Árpád

Csomós Árpád
főszerkesztő

Tartalom

Interjú Heilmann Angélával.....	4. §
HÖK interjú	5-6. §
Professzori arcképcsarnok	7-8. §
Logikai csalások	8-10. §
Címlapsztori	
Szélessáv, egyenlőség, testvériség	
.....	10-11. §
Újabb lakóval bővült az ICTY	
börtöne	12-15. §
Az Éden Projekt	15-16. §
Koffein helyett aludj és hallgass	
Mozartot!	17-18. §
A film elszáll, a könyv megmarad	
.....	19-20. §
Mozimustra	21. §
Hangképek	22-23. §
Kultúrtárca	24. §
Közöny Kacsa	25. §
Sudoku	26. §

IMPRESSZUM

Hirdetésszervezés:

A lap a MESE partnere

Lapunkat rendszeresen szemlézi az

»OBSERVER BUDAPEST«

Főszerkesztő:

Csomós Árpád

Szerkesztők:

Sonkoly Tímea (Marlenka), Csirik Márton (Márolyi),
Viktor Csilla, Kovács Tamás, Bankovics Joachim Géza,
Heves-Hoffmann Dorottya, Gulyás Nóra,
Kecskés Tamás, Kovács Annabella

Tördelés, borító:

Szitás István, UnivDesign

Alapította: Kasza Péter Ferenc és Szénás Tamás

Felelős kiadó: SZTE ÁJTK HÖK

Honlap: <http://www.hok.juris.u-szeged.hu>

E-mail: kozony@hok.juris.u-szeged.hu

Nyomda: Planet Corp. Kft. Felelős vezető: Juhász Péter

6771 Szeged Makai u. 4. Tel. 62/431-789, fax: 62/312-519

E-mail: juhasznyomda@invitel.hu

Web: www.juhasznyomda.hu

Hirdetésszervezés: Universitas-Szeged Nonprofit Kft.

Elérhetőség: (62) 546-680; hirdetes@univkft.hu

Megjelenik 1500 példányban, ingyenes terjesztéssel

Interjú Heilmann Angélával

-A XXX. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójának legsikeresebb versenyzőjével

Angéla negyedéves jogász szakos hallgató, emellett Karunk társadalomtudományi képzései közül a nemzetközi tanulmányok alapszakot is elvégezte. Két dolgozattal versenyzett a pécsi országos tudományos diákköri konferencián, a büntetőjog általános és a különös részi szekciókban. Az általános részben a megelőző jogos védelemmel foglalkozott „Megelőzni a támadást? A védőberendezés útján gyakorolható szembeszállási jog dogmatikai kérdéseiről” címmel. A különös rész tekintetében társszerzője Nagy Ágnes Petra végzős joghallgató volt, ennek témája „A régészeti örökség büntetőjogi védelme”. Konzulensként mindkét dolgozatnál Karsai Krisztina segítette munkájukat, utóbbinál pedig Bató Szilvia is.

Mindkét dolgozattal a megfelelő szekción belül első helyezést értek el, Angéla ezen kívül a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium különdíját és a Pro Scientia Aranyérmesek Társaságának különdíját is megnyerte.

- Mióta érdeklődsz a büntetőjog iránt? Mikor kezdted el TDK-zni?

Alapvetően a büntetőjog, a munkajog és az Európa-jog állnak közel hozzám (utóbbin belül a versenyjog). Már Nagy Ferenc professzor úr általános részi előadásait is szerettem, a hozzá kapcsolódó gyakorlati órákkal együtt. A különös részi előadások tetszettek meg igazán, pláne a szemináriumok, akkor döntöttem el, hogy kipróbálom a diákköri munkát is büntetőjogból. Így harmadév elején kezdtem el.

- Hogyan jött a motiváció a dolgozatok elkészítéséhez? Mennyi időt vettek igénybe?

A jogos védelmet éppen akkor módosította a törvényhozás, amikor a különös részt elkezd-

tem tanulni, akkor került bele a megelőző jogos védelem is, így a téma adta magát. A régészeti témát pedig Bató Szilvia mutatta be nekünk a diákkörön, Ágnessel együtt vállaltuk el a kutatását. Időt tekintve hozzávetőlegesen egy évig írtuk, illetve írtam a dolgozatokat.

- Kifejtenéd-e az olvasóknak tömören, hogy milyen kutatási eredményt mutattál fel a megelőző jogos védelem tekintetében?

A dolgozatom azon kérdés köré építettem fel, hogy a 2009. évi LXXX. törvénnyel bevezetett megelőző jogos védelem jogintézménye megfelelő eszköze-e a jogalkotó azon szándékának, hogy a jogtalan támadás kockázatát a támadó viselje. A rendelkezés egyes fogalmi elemeinek elémzése után végül arra az eredményre jutottam, hogy a hatályos szabályozás a jelenlegi formájában szükecsés, a szembeszállási jogával előzetesen létesített védőberendezés útján élő személy cselekményét ugyanúgy kell megítélni, mint ha a védekező az őt megillető szembeszállási jogot személyesen gyakorolta volna. Emellett a dolgozatban érintettem az e problémakör kapcsán felmerülő bűncselekménytani kérdéseket, úgy mint az objektív beszámítás tanát, mely elmélet a hazai szakirodalomban feldolgozatlanak számít, illetve a vélt jogos védelem kérdéskörét is. Ezen bűncselekménytani kérdések feldolgozása során nagy segítségemre volt, hogy tavaly nyáron a Büntetőjogi Tanszék jóvoltából lehetőségem adódott a Lipcsei Egyetem könyvtárában kutatómunkát végezni.

- És mi a helyzet a régészeti örökséggel?

A dolgozat alapvetően abból a problémából indul ki, hogy napjainkban tömegesen találkozunk azzal a jelenséggel, hogy régészeti örök-

ségünk elemeit egyes személyek, csoportok módszeresen fosztogatják. Ezzel ellentétben elenyésző az e körben született jogerős büntető ítéletek száma. A kérdés tehát adott volt: mi a jelenség oka? A Kulturális Örökségvédelmi Hivatalnál végzett aktakutatás során azt tapasztaltuk, hogy a hatóság munkatársai által észlelt, a lelőhelyekben kárt okozó cselekmények (melyek miatt örökségvédelmi bírság is rendre kiszabásra kerül) szinte kivétel nélkül büntetőjogi tényállásba is ütköznek, ennek ellenére feljelentés megtétele egy esetben sem történt meg. Természetesen ezen passzivitás önmagában nem oka az ítéletek csekély számának, mindenesetre ahhoz hozzájárul.

A dolgozatban górcső alá vettük azon tényállásokat, amelyek a kulturális örökség védelmét hivatottak szolgálni. Ennek során arra a megállapításra jutottunk, hogy a hatályos szabályozás problémáját az adja, hogy e tényállások a Büntető Törvénykönyvben elszórtan, különböző fejezetek alatt, nem koherensen vannak szabályozva De lege ferenda javaslatunkban ennek megfelelően az szerepel, hogy a Btk. XV. Fejezetében a kulturális örökség védelme elleni bűncselekmények cím alatt lenne indokolt szabályozni ezen tényállásokat. Azt is konkrétan megfogalmaztuk, hogy a bűncselekményeknek milyen tényállási elemeket kellene tartalmazni. Úgy gondoljuk, hogy ezzel a változtatással lehetővé válik a kulturális örökség hatékony büntetőjogi védelme.

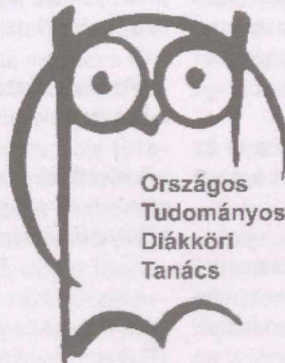
- Mesélnél-e a különdíjakról, amit odaítéltek neked Pécssett?

A KIM különdíját 20 versenyzőnek ítelték oda, olyan pályamunkákat díjazták, amelyek a közjog, közigazgatás fejlesztéséhez járultak hozzá. A Pro Scientia Aranyérmesek Társaságának különdíját pedig minden konferencián az Állam- és Jogtudományi Szekcióban a legtöbb pontot elért versenyzőnek adják át. A zsűri minden szekcióban pontozza az írásbeli pályamunkát és a szóbeli előadást is, ez alapján ítéli oda a Társaság képviselője.

- Mit mondanál azoknak a hallgatóknak, akik fontolgatják azt, hogy a két év múlva megrendezendő XXXI. OTDK-n részt vegyenek?

Erősen ajánlom a pályázást. Szerintem az OTDK-n szerepléssel, egy pályamunka elkészítésével olyan többletismeretekre lehet szert tenni, amelyre az előadások, szemináriumok keretein belül – időhiány miatt - nincs lehetőség. Emellett nagyon fontosnak tartom, hogy a befektetett energiával az ember önmagát is fejleszti. Egy színvonalas pályamunka elkészítése nagy kitartást, precizitást és lényeglátást igényel, így a munkával ezen tulajdonság mind fejleszthetőek. A sikeres OTDK szereplésnek a későbbiek során is pozitív hatása van: a munkaerőpiacon való elhelyezkedést is megkönnyítheti.

BANKOVICS JOACHIM GÉZA

HÖK interjú

Ebben a hónapban lezárul Karunk HÖK-képviselőivel készített interjúsorozatunk. Ezúttal Bajáki Melinda, III. évfolyamos joghallgatóval beszélgettünk, aki immáron két éve tagja a testületnek.

- Hova valósi vagy, miért döntöttél úgy, hogy ezt a szakot választod a felvételin?

Kecskeméten születtem és ott is jártam iskolába. Kezdetben a kémia érdekelt, ezért kémia fakultációra jelentkeztem. Vegyészmérnöknek készültem. Az egyik barátnőm ide járt a jogi karra és gyakran mesélt nekem érdekes jogeseteket. Rögtön megtetszett. Gyorsan döntöttem a váltást illetően. A Szegedre eső választásom azonban nem volt kérdéses.

- Kik voltak azok, akik arra sarkalltak Téged, hogy csatlakozz a HÖK tevékenységéhez?

Amikor megérkeztem a gólyatáborba, akkor láttam, hogy Dávid Réka is szervezők között van. Vele egy általános iskolába jártam, így már régről ismertem. Réka nem volt hivatalosan HÖK tag, de gyakran segítette a munkát és a szervezést. Ő ösztönzött arra, hogy jelentkezek és próbáljam ki magamat. Világ életemben szerettem szervezkedni és segíteni másoknak. Úgy éreztem, hogy szeretnék szerves része és hasznos tagja lenni a jogi kar életének.

- Milyen feladatköröd van a HÖK-ben és az EHÖK-ben, milyen ügyben fordulhatnak hozzád a hallgatók?

Igazából mára minden a „szakterületemmé” vált, így nem tudnék kiemelni egyetlen területet. Úgy érzem, bárki bármilyen ügyben fordul-

hat hozzám, illetve hozzánk. Sokszor mi sem tudunk azonnal segíteni, de pár telefon és mindegyre találunk megoldást.

- Hogyan látod a HÖK szerepét a hallgatók életében?

Fő célkitűzésünk az, hogy próbáljuk színesebbé tenni a hallgatók életét. Megszervezzük a sportnapokat, a jogász bulikat, a jogász bált és az egyéb mára hagyománnyá vált programokat. Segítséget nyújtunk a tanulmányi ügyek intézésében. Információkkal és hasznos tanácsokkal látjuk el hallgatótársainkat. Igyekszünk mindig és mindenhol jelen lenni.

- Mi volt eddig a legélvezetesebb, szervezéssel kapcsolatos munkád?

A Gólyatábor szervezés mindig nagyszerű feladatnak bizonyul. Egy pillanatra sem áll meg a munka, így már július végétől itt vagyunk Szegeden. Szponzorokat keresünk és minden apró részletet kidolgozunk. Szeretnénk a gólyákban jó benyomást kelteni, hiszen a gólyatábor az első élményük az egyetemmel kapcsolatban.

- Az elkövetkező hónapokban milyen feladatok lesznek, milyen programokat szerveztek?

A következő feladatunk a Bankett megszervezése lesz. A vizsgaidőszak után pedig kezdődik a Gólyatábor megszervezése. Már alig várom!

HEVES-HOFFMANN DOROTTYA

Professzori arcképcsarnok

-Kunz Ödön, a kereskedelmi jog kiválósága

E hónapban egy olyan jogtudóst mutatunk be rovatunkban, akinek munkásság nem csupán a civilizistikával foglalkozók előtt állhat méltó példaként.

Kunz Ödön (Arad, 1884. január 18. – Budapest, 1965. március 19.) 1884. január 18-án született Aradon. Tanulmányait a kolozsvári piarista gimnáziumban kezdte meg, majd Karunk elődje, a szintén kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem szolgált jog- és államtudományi tanulmányai helyszínéül. Doktori oklevelét 1907-ben szerezte meg, ezt követően egy évig Budapesten végzett aljegyzői tevékenységet a kereskedelmi- és váltótörvénytörvényeken. Még ebben az évben letette az ügyvédi vizsgát, ezután pedig egy évet tanulmányúton töltött különböző német városokban (pl. Hamburg, Berlin). Miután visszatért hazánkba, az imént már említett váltótörvénytörvényeken folytatta munkáját, immáron főjegyzőként. 1910-től 1913-ig tanácsjegyzőként dolgozott a Budapesti Királyi Ítéltáblán, majd 1913-tól hiteljogi referensként az igazságügyi minisztériumban.

Tudományos pályája a század első évtizedének utolsó éveiben kezdődött. 1911-ben habilitált Kolozsvárott a kereskedelmi jog magántanáráként, 1914-ben pedig ugyanitt kinevezték a kereskedelmi- és váltójog nyilvános rendkívüli tanárává. Oktatói tevékenységét azonban nem sokkal kinevezése után fel kellett függesztenie, ugyanis kitört az I. világháború, melynek a Kárpátokban zajló hadműveleteiből maga is kivette a részét katonaként, több mint egy éven át. 1915 végén tért vissza Kolozsvárra, ahol 1916-tól már nyilvános rendes tanárként folytathatta az oktatást. Három évvel később Budapestre költözött, ahol 1920-tól nyolc éven át a Királyi József Műegyetem (a mai BME elődje) közgazdaság-tudományi karán, majd 1928-tól egyetemi karrierjének végéig, 1949-ig a Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetemen (ma: ELTE)

oktatott a kereskedelmi-, illetve a váltójog tanáráként.

Kunz Ödön munkássága széles kört ölelt fel. Elméleti tevékenysége során többek között részletesen foglalkozott a szövetkezetek, a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok vagyoni és szervezeti viszonyaival, a váltó- és részvénykibocsátás jogi hátterével, a tisztességtelen verseny kialakulását megelőző tényezőkkel, valamint a biztosítási joggal. Számtalan tanulmányt publikált, több terjedelmes monográfiát jelentetett meg (közülük a legjelentősebb A magyar kereskedelmi és váltójog vázlata című, kétkötetes mű volt), és törvénymagyarázatokat is írt. Ezentúl igazságügyi minisztériumi felkérésre több kodifikációs tervezetet is elkészített, ilyen volt például az 1926-os Törvénytervezet a részvénytársaságokról, a szövetkezetekről és a korlátolt felelősségű társaságokról. Érdemes továbbá megemlíteni, hogy Szladits Károly monumentális, ötkötetes Magyar magánjog című művének megírásában is közreműködött. Emellett 1918-tól szerkesztőként, majd 1929-től főszerkesztőként a Kereskedelmi Jog című folyóiratnak is munkatársa volt, valamint a Gazdasági Jog főszerkesztője, illetve a Magyar Szövetkezés és a Hites Könyvvizsgáló című lapok szerkesztőbizottsági elnöki tisztét is betöltötte egy időben.

S végül nem szabad megfeledkezni a jogalkotás terén kifejtett munkájáról sem: minisztériumi felkérésre olyan jelentős törvények megszövegezésében vett részt szakértőként, mint a tisztességtelen versenyt szabályozó 1923. évi V. törvénycikk, vagy a korlátolt felelősségű, illetve a csendestársaságokról rendelkező 1930. évi V. törvénycikk.

Bár ezúttal zárasként nem tudok olyan idézzel szolgálni, mint azt a rovat korábbi „szereplői” esetében tettem, de hadd írjam le végszóként, hogy mennyire lenyűgözőnek, s egyben inspirálónak találok Kuncz Ödön munkásságát: olyan ember volt ő, aki a tágabb ér-

telemben vett jogtudomány művelőjeként nem csupán tanulmányaiban értekezett választott diszciplínájának kérdéseiről, hanem a jogalkotásba is bekapcsolódva még hatékonyabban járult hozzá a tudományág fejlődéséhez.

Csomós Árpád

Logikai csalások

- az érvelés fegyvertára

Ebben a sorozatunkban minden hónapban bemutatunk néhány érvelési átverést, amelyek nem bizonyítják felhasználójának igazát, azonban meggyőzőnek hatnak a hallgatóság számára. Ismeretük és felismerésük hasznossága, különösen, ha velünk szemben alkalmazzák, nem szorul bizonyításra. Célunk a rovattal az, hogy a lehető legtöbb olvasónkban tudatosítsuk azt, hogy ami elsőre igaznak hangzik, nem biztos, hogy valóban az.

Meredek lejtő

A meredek vagy csúszós lejtőkön olyan nehéz áthaladni, hogy akár az első félénk lépés után a mélybe esünk. Az érvelési csalás ez esetben abban áll, hogy már egyetlen lépés bizonyos irányba katasztrófához vezet. Előfordul, hogy egyik lépés a másikhoz vezet, és az is, hogy mégsem. Önmagában nem téves feltételezni, hogy egy cselekedet után újabbakat kell véghezvinni, amik akár kellemetlenek is lehetnek. Hiba azonban vélelmezni, hogy minden körülmények között ezek be fognak következni.

Az eseteknek szűk csoportjában tényleg végzetes következményekkel jár az első lépés is - mintha lelépnénk egy torony tetejéről. De az élet legtöbb területén választhatunk, hogy továbbmenjünk-e vagy sem. Azok, akik ellenzik a haladást, gyakran folyamodnak a meredek lejtő típusú érveléshez, ami azt sugallja, hogy bármilyen intézkedés biztosan elfogadhatatlan eredménnyhez vezet.

Ellenzem azt a javaslatot, miszerint az alkoholfogyasztás korhatárát 21 évről 18 évre csökkentésük. Ezzel csak felbátorítanánk azokat, akik 16 évre akarják leszállítani. Aztán jön a 14. és mire felocsúdunk, az újszülötteknek anyatej helyett bort adnak.

Azok a tényezők, amik az önkényes korhatár meghúzásához vezetnek, változhatnak. Nem állítja azonban senki sem, hogy ezek folyton változnak, vagy hogy a társadalomnak erre mindig válaszolni kellene. A meredek lejtő szerint nem tehetünk semmit anélkül, hogy túl messzire mennénk. Ez tagadja az emberi fejlődést, ami gyakran abban áll, hogy kis lépéseket teszünk valamilyen irányba, ami felé a nagy ugrások veszélyesek lennének.

Ha megengedjük, hogy a francia étkezési szokások befolyásoljanak minket, hamarosan mást sem eszünk, mint csigát és fokhagymát, a gyerekeinknek pedig a Marseillaise-t fogjuk tanítani.

Bizonyos esetekben egy elvi kérdésről van szó, amit, ha egyszer feladnak, bármit megenged. Ez nem is igazán meredek lejtő, mint egyenesen szakadék. Erre példa George Bernard Shaw egyik anekdotája egy ebédlásztali beszélgetésről:

„Mondja, kérem, lefeküdné velem egy millió fontért?”

„Hát persze!”

„Tessék, itt van öt font.”

„Öt font! Mégis minek néz maga engem?”

„Azt már megbeszéltük. Már csak az alkudozás van hátra.”

Itt a hölgy erkölcstelenségéhez nem fokozatok vezetnek, mint egy meredek lejtő-féle érvelésnél. Amint az elvet feladta, a többi csak alku kérdése maradt. Egy csúszós lejtőn a baj fokozatosán valósul meg. A hiba abban van, hogy a sokkal nagyobb lélegzetvételű változtatás következményeit párosítjuk a kis mértékű cselekvéshez.

Ez az érvelés a változás ellenzésére alkalmas leginkább. Kevés olyan reform van, ami ne vezetne óriási katasztrófához, ha azt eltűlozzák. Ha belépődíjat szednek a karácsonyi vásárnál, érvelhetünk azzal, hogy jövőre még többet fognak elkérni. Néhány év múlva a szegényebb emberek már be sem mehetnek egyáltalán. Ez az érvelési csalás legfőképp a pesszimistákkal szemben működik, akik készek elhinni, hogy minden rosszra fog fordulni a jövőben. Ezt a félelmet táplálhatjuk annak hangoztatásával, hogy ha bármit is tesznek, ez minden kétséget kizáróan be is fog következni.

Argumentum ad populum

Ez az érvelés a népszerű véleményre, érzelmekre hivatkozik anélkül, hogy valódi bizonyítékokat mutatna fel. Más szóval előítéletekre épül. Kihasználja azt a hajlandóságot, hogy elfogadjunk olyan érvelést, ami beleilleszkedik a bennünk kialakult világképbe. A népszerű előítélet is lehet valós, igaz, de az érvelő, aki kizárólag erre hivatkozik, az ad populum érvelési csalást követi el.

Hozzáfűzném az ajánlásomhoz Kovácsot illetően, hogy nagyon sokan fogadnának az ő sikerére. (A kisebbség szerint pedig szikrázóan dilettáns.)

Az ad populum gyakran tüzei fel a tömegek szenvedélyeit és előítéleteit, így inkább alkalmas tömeghisztéria kiváltására, mintsem ésszerű társalgásra. A demagógok karriert építenek maguknak ilyen érvelésekből, pontosan kiszámítva, hogy milyen kifejezés alkalmas leginkább az érzelmi hőmérséklet növelésére.

Megvárjuk, míg ősi országunk utcáit idegen arcok töltik fel? (Az előítélet ebben az esetben az

idegengyűlölet, a mögöttes érv pedig, hogy az idegen arcok nem illenek utcáinkra. Ezen kívül nem érvel egyáltalán.)

Akik elkövetik ezt a csalást, a rövidebb utat választják. A helyett, hogy rendesen felépítenének egy érvelést, ami kellően meggyőző lenne, inkább rájátszanak a többség érzelmeire. Ez nem érvényes logikailag, de nagyon hatásos tud lenni. Marcus Antonius példáját tekintve lehet, hogy hathatósan érvelhetett volna Brutus és a többi merénylő megbüntetése, valamint Caesar államformájának visszaállítása mellett. Amit e helyett tett, sokkal hatékonyabb volt. Hivatkozott a népszerű ellenérzésekre a hűtlenség és hálátlanság iránt, valamint a közjó előmozdítói iránti tiszteletre, ezzel egy temetést átalakított lázadásáá.

Egyáltalán nem nehéz ilyen érveléseket gyártani. Mindig a kisembert védjük, az alávetetteket. Az ellenség a nagykutya, a nagyfőkések és a bürokraták. A „gazdag finánc”, főleg egy nagy adag antiszemitizmussal mögötte, már vesztett korábbi erejéből. Manapság legfeljebb a devizaárfolyamok miatt „erősödhet” fel újra. Az ilyen érvelésekben, ha az előítélet nem elfogadható, fedőneveket szokás használni. Rasszisták például a kisebbségekre úgy hivatkoznak, mint „jöttmentek” vagy „idegenek”, még akkor is, ha egyébként ők régebb óta itt vannak.

Ha hagyjuk, hogy a kisbolt bezárjon, a keserve-sen megkeresett pénzünk elhagyja a mi közösségünket és luxusautós üzletekhez fog kerülni. Ez a kisbolt a városunk része, a szomszédság egyik központja, annak barátságos kiegészítője. (Egy ilyen szenvedélyes érvelés után mindent megtennének érte – kivéve azt, hogy ott drágábban vásároljunk.)

Argumentum ad ignorantiam

Szókratész azért tanította az orákulum, mert tudta, hogy milyen sok mindent nem tud. Arra kiválóan alkalmas a „nem tudás tudása”, hogy Szókratész szerény maradjon, dedukcióra viszont nem ad alapot. Akkor követik el ezt a csalást, amikor a tudomás hiányára hivatko-

zunk arra való bizonyítékként, hogy annak az ellentéte igaz.

Szellemek márpedig léteznek. Kutatócsoportok éveket dolgoztak azon, hogy bebizonyítsák, hogy nem, és sosem jártak sikerrel. (Ugyanezt lehetne elmondani Aladdin lámpásáról vagy a világbéke lehetőségéről.)

Az ad ignorantiam negatív felhasználásáról van szó akkor, amikor állítjuk, hogy amire nézve nem áll rendelkezésre bizonyíték, nem is történhet meg.

Badarság földönkívüli életről beszélni. Onnan tudhatjuk, hogy nincsenek, mert minden kísérlet, ami bebizonyította volna létezésüket, megbukott. (Sztintén a Jeti, a vámpírok és a Loch Ness-i szörny tekintetében.)

Arról van szó, hogy nemtudásra hivatkozunk olyan dologra nézve, aminek valós vagy hamis voltáról természetesen nekünk sincs fogalmunk. Bevezetünk oda nem illő állításokat

azért, hogy azt saját nemtudásunkként állítsuk be, és valami teljesen másra vonatkoztatjuk. Nagyon nehéz bebizonyítani valamiről, hogy létezik – különösen, ha az egy skót tó sötét mélyén lakozik, avagy sűrű erdőben vagy az Alpha Centauri negyedik bolygóján lakik. Gyakorlatilag találkozniuk kellene vele. Még akkor is bőséges rögzített bizonyítékra van szükségünk, hogy másokat is meggyőzzünk. Valaminek a nemlétezését még nehezebb bebizonyítani. Az egész világmindenséget szemmel kell tartanunk, hogy biztosak lehessünk, nem rejtőzik mégis valahol.

Ez az érvelés akkor hatásos, ha saját véleményünk nem egyezik meg a többségével. Másokat azzal csábíthatunk az oldalunkra, hogy hangsúlyozzuk az ellenbizonyítékok hiányát. Ha pedig miriád bizonyíték van az elképzelésünkkel szemben, újabb ad ignorantiammal érvelhetünk a mellett, hogy a bizonyítékok nem megbízhatóak.

BANKOVICS JOACHIM GÉZA

Címlapsztori

Szélessáv, egyenlőség, testvériség

„Bízz Istenben és tartsd szárazon a puskaport!” Mindenki ismeri a régi idők harccainak téziséét Oliwer Cromwelltől. A puskaport rég meghaladott eszköz, az Istenbe vetett hit megrendült, (Cromwell pedig foroghat a sírjában), viszont a háború nem ment ki a divatból. Sőt. Teljesen új helyszínei is vannak. Ilyen új helyszín a világháló. Viszonylag kíméletesebb formája ez a csatározásnak, vér nem folyik, viszont a károk itt is jelentősek. Leon Panetta, a CIA volt igazgatója és jelenleg védelmi miniszter nemrég azt a nyilatkozatot tette, hogy következő Pearl Harbor szerű támadás könnyen lehet, hogy az internet segítségével fog bekövetkezni.

A világhálón folytatott csatározások egyik legkiemelkedőbb szervezete az Anonymous Group. Mint az interneten feltűnő mémek többsége, ez a csapat is az új idők Pilvaxának megfelelő, 2003-ban létrehozott 4chan képfeltöltő fórum kerkeiből származik. Tagjai önmagukat alapjogi aktivistáknak tituláló hackerek és kevésbé profi internetfüggők. Jelük egy fej nélküli figura, szimpatizánsaik pedig Guy Fawkes álarokban vonulnak. (Az alapjogi akti-

vista attitűdöt csak fenntartásokkal lehet kezelni, ugyanis a 4chan híres a személyiségi jogok megsértéséről, valamint a hackerek, amióta léteznek, elég sajátos módon "meum esse"-ként kezelnek minden internetre feltöltött programot, videót, zenét és adatot.) A csapatban taggá válni elvileg nem nehéz, a szervezet által használt fórumokon lehet csatlakozni az akciókhoz. Egyes becslések szerint a szervezetnek nagyjából ezer aktív tagja van, legújabb híresztelések

szerint pedig már számos FBI ügynök is beépült körükbe.

Nézeteik szerint a cenzúra és a korrupció ellen küzdenek, az internetet jogvédelem címszó alatt korlátozó politikai hatalmak pedig a cenzúrát hívják életre. A szervezet fő harci eszköze a csábos nevű „Alacsony Föld Körüli Pályán Keringő Ionágyú” (Low Orbit Ion Cannon, LOIC) program, amelynek a használatával lassítani lehet a támadni kívánt honlapokat. (Egy-egy jól szervezett, több felhasználó által végrehajtott támadás keretében akár órákra is blokkolni lehet a honlapokat, ami megbénítja a kiszemelt szerv belső kommunikációját és működését.) A programot ezidáig negyvenezer szimpatizáns töltötte le világszerte. Legelső indító akciójukat az Airplex Software ellen intézték, amely ügyfelei számára nemcsak jogi képviseletet vállalt, de kérésükre túlterheléses támadást intézett több torrent portál ellen. Ezenkívül számos kormányzati honlapot, bankok és multik adatbázisát törték már fel. Egy jól sikerült akciójuk, amelyet a Playstation Network ellen intéztek nemrég, a Sonynak 173 millió dollárjába került. Ezt követően Spanyolországban letartóztatták a merénylet 3 feltételezett elkövetőjét. A New York Times szerint a letartóztatott személyek kapcsolata az Anonymous Group-pal nehezen bizonyítható. Kapcsolat ide vagy oda, a hakerok a híre több bank, kormányzati portál és rendőrségi honlap feltörésével reagáltak.

Nemrég a csoport pár tagja nyilatkozott a

Guardiannak a szervezet céljairól, működéséről és elveiről. Elmondásuk szerint a szervezetnek nincs feje, mentes mindenféle hierarchiától, különböző csoportok laza szövetsége alkotja a brancsot. Az akciókat mindig mások szervezik, minden egyes megmozdulás forgatókönyve eltérő.

Elgondolkodtató jelenség az Anonymous Group. Miközben a szólásszabadságért, a po-

litikai és gazdasági ügyetek átláthatóságáért tüntetnek, ők maguk számos szerzői és személyiségi jogi jogsértést követnek el. Az internet erdejének önjelölt Robin Hoodjai még nem tudni meddig tevékenykednek. Bár egyre több kormány és jogvédő szervezet reagál támadásaikra, az akciók és a módszereik egyre ügyesebbek, kifinomultabbak. Egy júniusban kiadott közleményük szerint:

"Egyszerűen csak szeretnénk megvonni és visszaadni az embereknek a hatalmat - amelyet egy demokráciában egyáltalán nem lett volna szabad elvenni tőlük".

Jó kérdés, hogy lehet-e ilyen eszközökkel (mint például a youtube videómegosztó portálon rendezett pornónap, vagy egy honlap blokkolása órákig) küzdeni bármilyen magasztos célért. Az Anonymous Group-nak, ha az elvei vitathatóak is, a rá formált igény

nem. (Ezt jelzi az általuk készített program letöltése és támogatóik száma.) Hogy mi lesz a szervezet sorsa, mennyi ideje van még, nem lehet megjósolni. Mindenesetre Guy Fawkes-szal tudjuk mi történt.

MARLENKA

Újabb lakóval bővült az ICTY börtöne – Mladić Hágában

16 évnyi bujkálás után, 2011. május 26-án elfogták Ratko Mladićot, a boszniai szerb hadsereg vezetőjét, Európa legkeresettebb háborús bűnösökkel vádolt személyét. E hírt még egy magyar sem fogadhatja közönnel (főleg, ha vajdasági), ismerjétek hát meg a részleteket és az események hátterét a Magyar Közöny segítségével!

- *Na de ki is ez a Ratko Mladić pontosan?*

Az úriembernek már a neve is igen beszédes, persze csak akkor, ha valamennyire ismered azt a nyelvet, amit régen szerb-horvátnak hívtak (ma már ezt nem illik így leírni, hivatalosan ugyanis ez ma minimum 3 különböző nyelvet takar, de szerintem, akinek mondjuk szerb nyelvvizsgálója van, könnyedén lehetne horvátból és montenegróból is). A rat szó ugyanis háborút jelent – úgy látszik, a név kötelez, én is elmegyek kecsketenyésztőnek. A mladić kifejezést pedig fiatalembernek, legénynek, sihedernek vagy akár kiscsákónak lehetne fordítani. Ez ma már kevésbé fedi a valóságot, igencsak megrozzant öregember lett az „ifjúból”, 68 évesen kb. 85-nek néz ki. Nevét egyébként magyar szövegekben gyakran Ratko Mladićnak írják, valószínűleg hagyománytiszteletből (a szerb neveket ugyanis régen így magyarosították, pl. Vukovics Sebő, Tánccsics Mihály), vagy az orosz tanulmányoknak köszönhetően (mert ez így elég oroszosan hangzik). A helyes kiejtés azonban inkább a Rátkó Mláđity lenne. Na de annyi baj legyen, a szerbek meg az Erős Ödönt kb. Eres Édennek ejtik ki, és Ereš Edennek írják, szóval... Mindenesetre én a cikkben a szerb latin betűs írásmódnak megfelelően továbbra is Ratko Mladićnak fogom nevezni az urat, ez a magyar helyesírás szabályainak is tökéletesen megfelel.

- *Ez érdekes, de most már mondj valamit Mladićról, akarom mondani Mladićról is!*

1943-ban a II. világháború kellős közepén született egy szerbek által lakott faluban, ami akkor a tengelyhatalmak oldalán harcoló Horvátországhoz tartozott, ma pedig Bosznia-Hercegovinához. Apja a jugoszláv partizánmozgalom tagjaként esett el, akik azt tűzték ki célul (amit meg is valósítottak), hogy kommunista szellemben újraegyesítik Jugoszláviát.

- *Az apja kommunista volt? De hisz őt ma a szerb nacionalisták tartják hősöknek, nem?*

Nem biztos, hogy Marx és Lenin eszméi indították meg az idősebbik Mladićot. A szerbek közül sokan azért csatlakoztak a partizánokhoz, hogy az usztasa (tkp. horvát fasiszta) hatalmat megdöntsék. Az usztasák állama egyébként haláltáborokat is létesített, ahol a zsidók mellett elsősorban szerbek haltak meg (legismertebb a jasenovaci haláltábor).

Bár később, a „felszabadított” Jugoszláviában maga Mladić is belépett a kommunista pártba, de ugyanez elmondható sok másik a délszláv háborúból ismert nacionalista figuráról is. Katonai karriert egyébként is nehezen lehetett volna párttagság nélkül építeni akkoriban. 1961 és '65 között volt a Katonai Akadémia „hallgatója”, majd a hivatásos szolgálatot a macedón fővárosban, Szkopjében kezdte. A háború elején (1991-ben) a Jugoszláv Néphadsereg Koszovóban (továbbiakban: JNA) államászó erőit vezette. Kicsit később még szintén a JNA berkein belül a Krajinai Szerb Köztársaság „segítségére küldték” hadosztályával.

- *Krajnai Szerb Köztársaság? Az meg már micsoda?*

A Krajnai Szerb Köztársaság egy szakadár szerb állam volt az akkor függetlenedő Horvátország területén (pontosabban onnan igyekezett kiválni), ugyanúgy, mint Boszniában az ún. Szerb Köztársaság (Republika Srpska). Utóbbinak lett később a legfőbb katonai vezetője Ratko Mladić. Ezek az államok azért jöttek létre, hogy Boszniával illetve Horvátországgal ellentétben Jugoszláviában maradjanak, ami így gyakorlatilag a nagyszerb állam megalósulása lehetett volna. A boszniai Szerb Köztársaság ma is létezik, ugyanis a háborút lezáró daytoni békeszerződés (amelyben Bosznia alkotmányát is megállapították, ami azért érdekes, mert alkotmányozni nem éppen nemzetközi szerződés

keretein belül szokás) értelmében Bosznia valami furcsa kvázi-konföderatív tákolmányállam, melynek egyik entitása pont ez az „egykori” szakadár szerb képződmény, a másik része pedig a bosnyák-horvát terület (amit, hogy életünk még bonyolultabb legyen, Bosznia-Hercegovinai Föderációnak neveznek). Érdekeség, és sokan (pl. a hiteles fordításokat végző személyek sem tudják), hogy Magyarország déli szomszédját Szerbia Köztársaság és nem Szerb Köztársaság néven ismerte el. én gondolom, hogy pont a boszniai Szerb Köztársaságra való tekintettel. Az más kérdés, hogy igen magyartalanul hangzik ez az elnevezés, ajánlom a jogalkotók szíves figyelmébe a Szerbiai Köztársaság elnevezést (kecske-káposzta-elv).

- *Jó, de mit csinált ez a Mladić? Mivel vádolják?*

A történet szépséghibája az volt, hogy ezeknek a szakadár államoknak a területén nem csak szerbek éltek, noha természetesen ők voltak többségben. Voltak kifejezetten bosnyák, illetve horvát többségű települések is. A helyzetet bonyolította egy ún. Szandzsák nevű régió léte, ahol jelentős bosnyák lakosság él, és amely ma is nagyobb részben Szerbiához tartozik (kisebbségi részben pedig Montenegróhoz). A szerb vezetők attól ijedtek meg, hogy ez a terület is

kiküldte a függetlenségét a Boszniához való csatlakozás szándékával. Hogy erre minél kevesebb esély legyen, a boszniai Szerb Köztársaság területén levő bosnyákok kiűzését, illetve kiirtását látták célszerűnek. Srebrenica (ezt nem Szrebrenicának

kell ejteni, ahogy sokan teszik, hanem Szrebrenicának – nem a Szovjetunióról, hanem Jugoszláviáról van szó) egy bosnyákok lakta város volt akkoriban, viszonylag közel a Szandzsákhhoz, ráadásul muzulmán szigettelepülésként kettévágta a szerblakta tömbterületeket, így potenciális célponttá vált. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa ezért a települést és környékét biztonsági övezetnek nyilvánította, minek következtében oda bálfenntartók érkeztek. Ennek ellenére vagy talán éppen ezért Mladić csapatai 1995-ben játszi könnyedséggel elfoglalták Srebrenicát, hiszen a lakosságnak be kellett szolgáltatnia a fegyvereket a békefenntartóknak. Miután Mladić a gyerekek csokit adott és mindenkit biztosított arról, hogy biztonságban vannak, a boszniai szerb katonák kb. 8000 fegyvertelen férfit mészároltak le (többek között gyermekeket is). Mindezt az ENSZ holland „békefenntartói” tétlenül nézték végig.

A másik legsúlyosabb vád Mladić ellen Szarajevó ostroma, ami a modern hadviselés leghosszabbjának számít. Ez több mint négy évig tartott (1992-től 1995-ig). Tízezrek haltak meg az ostrom alatt, a város lakossága jelentősen megcsappant. A lakosokra mesterlövészek „vadásztak”, a nehéztüzérség ágyúi pedig csak fokozták a rettegést.

- Ezt hallgatni is szörnyű. Hogy úszhatta meg ez az ember idáig?

A 2000 októberéig fennálló miloševići rendszerben annak ellenére szabadon mozoghatott a tábornok, hogy az egykori Jugoszlávia területén elkövetett háborús bűncselekmények kivizsgálásra létrejött ad hoc Nemzetközi Törvényszék (az ICTY) már 1995-ben vádat emelt ellene. Rengeteg találgatás és összeesküvés-elmélet keletkezett a hollétével kapcsolatban. Tény, hogy sok szerb hősként tartja számon, különösen azok, akiknek Boszniából kellett elmenekülniük a másik oldal háborús bűnősei elől. Úgy vélik, hogy abban a háborúban csak az volt a kérdés, hogy ki öl meg kit, nem pedig az, hogy egyáltalán sor kerül-e tömeggyilkosságokra, és szerintük Mladićnak köszönhető, hogy nem belőlük lett áldozat. Ráadásul Mladić harci cselekményeinek köszönhetően létezik még ma is a boszniai Szerb Köztársaság, azaz az ottani szerbség számára nemcsak egy távoli álom a területi autonómia, mint például a székelység számára.

Mladićot egyébként rokonai bújtatták egy olyan faluban, ami ma is egy magyar nemes nevét viseli. A Nagybecskerek melletti Lázárföldre Mária Terézia idején érkeztek német telepések. Miután a németeket a második világháború után kiűzték, illetve kiirtották Jugoszláviából (ami a mai napig tabu), mint ahogy egész Kelet-Európából, helyükre boszniai szerbeket telepítettek, köztük Mladić rokonait. Ekkor kapta vadiúj szerb nevét Lazarevo, amit korábban szerbül is csak Lazarfeldnek hívtak. Bár a lakosok váltig állítják, hogy Mladić nem bujkált a faluban, érdekes módon mégis utcára vonultak, hogy kiálljanak „hősük” mellett, falujukat is Mladićevora sze-

retnék keresztelni, a rejtekhelyeül szolgáló rozoga házon pedig emléktáblát avatnának, amin ez állna: „itt kapták el Ratko Mladićot, a szerb hőst”.

- Szörnyű, hogy egy ilyen embernek ennyi támogatója van...

A támogatók száma egyébként csökkenőben van. Az érdekében szervezett nagy belgrádi felvonuláson is alig ezer ember vett részt, gyakorlatilag egy hangos kisebbségről van szó. Korábban Újvidéken szimpatizánsai utcát akartak róla elnevezni, ezért ki is ragasztották némelyik sarokházra a „Ratko Mladić utca” feliratot. Erre válaszul megjelentek a Homer Simpson utcás matricák is.

- De most végre megkapja méltó büntetését!

Erre a mondatra hadd reagáljak jogászként, pontosabban joghallgatóként. Mladićot valószínűleg életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélik. Látna azt a börtönt, ahol ezek a vádlottak és elítéltek napjaikat töltik, felmerül bennem, hogy a megtorlás, mint a büntetés célja megvalósul-e. Gyakorlatilag jobb szálláshelyük van, mint nekem Szegeden. Van csocsóasztal, számítógép, bár azt hallottam, hogy az internethozzáférés nem biztosított, szóval „szegénykék” facebookozni nem tudnak.

Ami a generális prevenciót illeti, kételyeim vannak afelől, hogy diktátorok azért tántorodnának el a népiirtástól, mert a jugoszláv háborús bűnösök rosszul jártak.

A speciális prevenciót viszont megvalósultnak látom. A börtönben ugyanis az összes oldal népiirtói jelen vannak, és egész jól összebarátkoznak az ádáz ellenségek. Állítólag Milošević odaadott egy kabátot a szerbeket megszárító Gotovina horvát tábornoknak, mert szegénnyt nyáron kapták el Szicílián, és a szerb elnök nem akarta, hogy sorstára megfázzon a hideg Hollandiában. Vagyis ez azt jelenti, hogy előítéleteik feloldódnak a börtönök alatt. Ez nagyon megkapó!

Szerintem kellene egy Big Brother ICTY, egy izgalmas valóságshow a jugoszláv háborús bűnösök rabéletéről. Vajon az albán Haradinaj összeszűrné a levelet a boszniai szerb Biljana Plavšić elnök asszonnyal, ha még benn lenne?

A viccet félre téve, két valódi érvet mégis felhoznék az ICTY mellett. Egyrészt talán közelebb

kerülünk ahhoz, hogy mi is történhetett valójában. Másrészt mégiscsak hivatalosan kimondják, hogy ezek az emberek háborús bűnösök, és talán így nem fognak a diákok hősi énekeket tanulni róluk az iskolában.

KECSKÉS TAMÁS

Az Éden Projekt

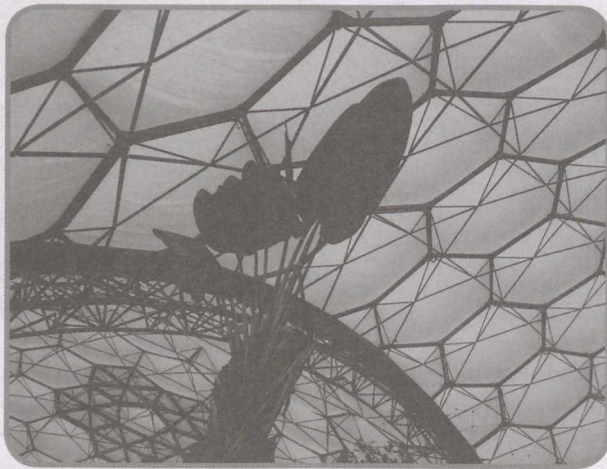
Anglia valahogy mindig egy lépéssel a kontinentális Európa előtt jár. Például a gyarmatosítás idején kiterjedt gyűjtőszendélyvel szerzett be minden múmiát, Rozetti követ és sportjátékot. Most, hogy a hódítások ideje lejárt és megszűntek a gyarmatok, a jelenkori globális felmelegedés, környezetszennyezés, és energiahiány rémei közt páratlan környezet-tudatossággal és szeretettel valami olyasmit képes felmutatni, amelyet a kontinentális Európa jó pár országa megirigyelhet: az angolok nemcsak óvják a környezetüket, de amit korábban teljesen tönkretettek, azt is igyekeznek helyreállítani. Úgy is mondhatnánk, hogy s megtanulták szeretni azt, amilyük van.

Az Eden Project is egy ilyen vállalkozás: egy régi kimerült, és teljesen tönkretett élővilágú bányatelepen, (a cornwalli St. Austel városa mellett) önkéntesek csoportja létrehozta a Föld legnagyobb üvegházát és díszkertjét, ahol nemcsak a szigetország jellegzetes növényeit lehet megtekinteni, hanem a trópusi és mediterrán éghajlatok növényvilágának számára is sikerült

nem kevés munkával, technológiával és befektetéssel megteremteni a megfelelő életkörülményeket. A nagyjából 35 focipálya méretű földterületen, 2 nagyobb kupola alakú üvegház ad otthont összesen 2244 különböző, nem óceáni éghajlaton őshonos fajnak. De nemcsak növények vannak: a tervezők ügyeltek arra, hogy szobrokkal, díszletekkel tegyék a kisebbek számára is izgalmassá és érdekessé a kertet. Így nem csak a növényekkel, hanem a felhasználási módjukkal, a hozzájuk kapcsolódó kultúrával, történelemmel ismerkedhet meg a látogató.

Az üvegházkomplexum közel másfél évig épült, tervezője Nicholas Grimshaw, aki a zürichi repteret és a londoni Eurostar vasútterminálját is megalkotta. A több kupolából álló üvegházakat 3 dimenziós komputermodellek alapján készítették el. A trópusi növényeknek otthont adó részlege 55 méter magas, 240 méter széles, a hossza pedig eléri a 110 métert. Üvegházakat meghazudtoló módon nem üvegből készült, hanem egy szintetikus anyagból, ETFE-ből (etil-tetrafluor-etilén). Súlya az üveg súlyának nagy-

jából 100-ad része, és jobban bírja az igénybevételt, valamint a növények számára is kedvezőbb, mivel áttereszti az UV sugarakat és hőmegtartó képessége révén a trópusi növények számára szükséges páras, meleg klíma megteremtését is könnyebbé teszi. (A trópusi, esőerdős üvegház hőmérséklete 35 és 18 Celsius-fok között mozog.) A kupolák felületét szabályos hatszög alakú panelek alkotják, amelyek kifelé és befelé is domborúak. (Az üvegház komplexum izgalmas kinézete egyébként a filmipart is megihlette, ugyanis a „Die another day” című James Bond film egyes jeleneteit itt forgatták.) Mivel a trópusi és mediterrán éghajlatot tökéletesen le kellett másolni, így a tervezők a növények vizelését fentről hulló „esővel” és saját belső vízeséssel, mini-tavakkal látják el. Ez a látványos ég-

hajlat modellezés nem öncélú: a mediterrán és a trópusi éghajlat növényei a leghasznosabbak az emberiség számára (a mediterrán növények hiába csak a Föld területének 2%-át borítják, mégis a bolygó növényeinek 20%-a ezeken a területeken terem). Gyógyszerek, cukornád, fűszerek, gumi, alkoholos italok, dohány, különböző ételek, stabil épületszerkezetek, szobrok: mind növényi eredetű dolgok, amelyek nélkül elképzelhetetlen lenne az emberiség élete. Ezenkívül minden növényről érdekes információkat olvashatnak az ide látogatók (például, hogy a vanília nevű közkedvelt és drága fűszer árához az is hozzájárul, hogy az egyetlen rovarfajt, ami képes beporozni nem lehet máshol meghonosítani, így minden egyes vanília növényt kézzel kell beporozni).

A komplexum minden négyzetcentiméterén igekeznek hangsúlyozni a környezettudatos életmód fontosságát, így az éttermekben organikus alapanyagokból készült ételek közül választhat a látogató, a mediterrán étteremben pedig borok és egyéb ételkülönlegességek közül. A kertben található egy óriás színpad, és egy bemutató épület. Igyekeznek minél több programmal, koncerttel, gyerektáborral felhívni magukra és az édenkert által hirdetett célokra a figyelmet. A komplexum egyre népszerűbb, így hatalmas bevételre tesz szert évente: az elmúlt időkben azonban egyre több kritika érte, melyek szerint a szervezők az általuk hirdetett jótékonyt és non-profit hozzáállást már rég elhagyták. Látogatóként ezekből a vádakkal nem sokat lehet érzékelni, ugyanis is a belépő

ára, az éttermek árai valamint az ajándékbolt a londoni turista-látványosságokhoz viszonyítva relatíve olcsónak mondható. Az édenkert egyes elborult természetvédőkkel ellentétben nem azt hangsúlyozza, hogy az emberiség rossz és felelőtlen, valóságos átok a kék bolygó számára, hanem azt, hogy ha összefogunk, mennyi mindent elérhetünk és tehetünk saját magunkért és a környezetért. Megfoghatóvá és megtapasztalhatóvá teszi az átlagemberek számára mindazt, amiről egyes szakemberek tudományos lapokban értekeznek és világszűcsokon vitatkoznak. Ennél hasznosabb vállalkozást pedig nehéz elképzelni.

MARLENKA

Koffein helyett aludj és hallgass Mozartot!

...már csak az utolsó méterek vannak hátra, és aztán végre vége...

Az utolsó napok tapasztalataim szerint mindig a legnehezebbek. Már a 24 óra is kevés. Az ember már felélte minden otthoni kávé- és csokitartalékát. A városban és a TIK-ben is csak pár ember lézeng. Ilyenkor

nehéz motiválni lenni, miközben most kellene előcsalogni a rejtett energiákat. Hajlamosak vagyunk úgy gondolni, hogy az utolsó napokban csak a kávé és az energiaital tanul helyettünk. Ezért vegyük most sorra ezek előnyeit, hátrányait és a várható következményeiket is.

A kávé a központi idegrendszerre fejt ki a hatását, rendkívüli módon élénkíti az agyat, serkenti a szív működését, a légzést és az anyagcserét. Élénkítő hatása azonban hamar megszűnik. A vérnyomást csak pár órára 5-10 százalékkal emeli meg és az alvás igényt sem csökkenti. A napi maximum - ami még nincs negatív hatással a szervezetre - 300 mg koffein, ami 2-3 közepesen erős feketének felel meg.

Szív- és vesebetegek, magas vérnyomásúak számára nem ajánlott a fogyasztása. Kifejezett függőséget a koffein nem okoz, de a rendszeres fogyasztóknál hirtelen megvonása gyengeséget, fáradtságot, álmoságot válthat ki. Ha már nagyon kialvatlan az ember, akkor már a kávé sem segít, hiszen akkor a leghatékonyabb, ha megfelelő mennyiségű alvás van mögöttünk.

A tea titka ezzel szemben a teofillinben rejlik, ami hatásmechanizmusában nagyon hasonlít a koffeinre, csak kevésbé radikális. Cseresavtartalma alacsonyabb a kávéhoz képest, ami az érzékenyebb gyomornak kedvez. A

teafogyasztás nemcsak az agy serkentése miatt számít józan döntésnek, hanem azért is, mert ezzel a folyadékpótlás kérdését is megoldjuk. Vizsgaidőszakban a filteres tea helyett hatékonyabb az ún. szálas tea, melyben több a hatóanyag tasakos társainál. A teának enyhe feszültségoldó hatása is van ráadásul, ami ilyenkor különösen jól jön.

A fekete mellett a zöld tea is bevált agyserkentő, és ennek fogyasztása előnyösebb is, mivel felszívódása egyenletesebb, kiegyensúlyozottabb, hosszabb ideig tart, és koffeintartalma alacsonyabb. Mint azt számos kutatás bizonyítja, a túlzott teafogyasztás a májat és a vesét károsíthatja. Napi 8-10 pohárnál ebből sem ajánlott többet inni. Bár a zöld tea valóban kevesebb koffeint tartalmaz, mint a fekete, tévhit, hogy teljesen koffeinmentes lenne.

Az energiaitalok őshazája Japán, ahol az éjszakai műszakban dolgozók aktivitását fokozták velük először. A mai energiaitalok legfőbb összetevője nem meglepő módon a koffein. Az energiaitalok koffeintartalma szűkíti a perifériás ereket, ellenben tágítja az agyi ereket, így növeli a központi idegrendszer vérellátását, ez jelenti az élénkítő hatás lényegét.

Az ilyen italok gyorsan pótolják a szervezet energiáját a bennük lévő egyszerű cukroknak köszönhetően, és ugyanerre képes a cukormentes változatuk is, melynek például vitamin- és ásványianyag-tartalma befolyásolja előnyösen a szervezet anyagcseréjét. Az összetevők élénkítenek, és átmenetileg növelik a teljesítményt. Gyors hatása annak köszönhető, hogy a benne található szénsav megnyitja a gyomor zárógűrűit, ezáltal gyorsan a vékonybélbe kerül az elfogyasztott ital, és így a benne lévő aktív anyagok rapid sebességgel tudnak felszívódni.

Mivel a szóban forgó italok dobozonként 80-300 milligramm koffeint tartalmaznak, napi három doboznál többet nem ajánlott inni belőlük. A túlzott fogyasztás veszélyekkel járhat, feleslegesen emeli a vérnyomást és a pulzust. A koffeinre érzékenyeknél számos nem kívánt mellékhatás jelentkezhet már kisebb mennyiség fogyasztása után is: heves szívdobogás, vérnyomás-emelkedés, remegés, álmatlanság, hányás, szédülés, mellkasi fájdalom, szélsőséges esetben pedig akár pánikroham is jelentkezhet.

Mindig jó alaposan át kell gondolni, hogy mennyi koffeinre van szüksége a szervezetünknek. Gyakran többet ér egy pihentető alvás, mint valamely műanyagpalackba zárt csoda.

Érdekes kutatások a témában:

Az alvás „ereje”

A legeredményesebben nem akkor működik az emlékezetünk, amikor befejeztük a tanulást, hanem 8-10 órával később. Egy tanulmány szerint, ha tanulás után egy éjszakát zavartalanul aludhatunk, akkor másnap különösen jól emlékezünk a bevésetekre. Úgy tűnik, az alvás ideje alatt a megtanultak tovább szilárdulnak

az emlékezetben. Egy további kísérletről az derült ki, hogyha azokban a fázisokban ébresztenek fel bennünket, amikor álmodunk, az emlékezőképességünk az előző nap szintjén marad. Pszichológusok szerint a "termékeny szünet" a sportolók körében is jól ismert. Azok a síelők, akik áprilistól novemberig szünetet tartanak, a következő szezonban jobban síelnek, mint az előző tél végén. Mind a testi, mind a

szellemi emlékezőképesség gyengülhet sérülések, fáradtság, túlzott alkoholfogyasztás, ill. másnaposság következtében, valamint a természetes öregedési folyamat előrehaladtával.

Mozart kell az agynak

A Mozart-hatást először 1993-ban írta le Fran Rauscher, a Wisconsin Oshkosh Egyetem ideg-tudósa. Munkatársaival együtt akkor vizsgálatot végzett, mely során azok a diákok, akik 10 percen keresztül hallgattak részletet Mozart D dúr szonáta két zongorára című művéből, jobban teljesítettek egy térbeli logikát igénylő teszten, mint azok, akik kortárs zenét hallgattak, vagy nem részesültek zenei stimulációban.

A közelmúltban Rauscher és Hong Hua Li, a kaliforniai Stanford Egyetem genetikusa patkányokon is megvizsgálta Mozart zenéjének hatását, és azt tapasztalták, hogy az állatok is jobban teljesítettek a tanulási és memória-teszteken a szonáta meghallgatását követően. Ezekbeñ a patkányokban megnövekedett a BDNF nevű idegi növekedési faktor, a CREB nevű tanúlással és memóriával összefüggő vegyület és a szinapszin I nevű szinaptikus növekedési fehérje mennyisége a kontroll csoportot alkotó állatokhoz képest, melyek Mozart helyett fehér zajt hallgattak.

A szakma továbbra is szkeptikus, azonban Rauscher és Li már klinikai vizsgálatban is igazolta Mozart előnyös hatását. A szonáta meghallgatását követően Alzheimer-kóros betegek jobb eredményeket értek el térbeli és szociális feladatok végrehajtásában, mint annak előtte. Epilepsziás betegeknél pedig csökkent a rohamokkal járó agyi elektromos aktivitás Mozart hatására, míg más zenék nem váltottak ki hasonló hatást. A kutatópáros további vizsgálatokat tervez különböző idegrendszeri betegségekben szenvedő illetve agysérült emberek bevonásával, valamint alaposan kívánják elemezni más zeneművek serkentő, gyógyító hatásait is.

HEVES-HOFFMANN DOROTTYA

A film elszáll, a könyv megmarad

„A kutyán kívül az ember legjobb barátja a könyv. A kutyán belül meg túl sötét van ahhoz, hogy olvasni lehessen” (Groucho Marx, amerikai komikus)

Mikor betöltöttem a 11. születésnapomat, nem volt kutyám. De kaptam sok-sok ajándékot, köztük a Harry Potter és a bölcsék köve című könyvet. Hatalmas sláger volt, azt olvasták kicsik és nagyok egyaránt. Én sec-perc alatt kivégeztem, majd a többi részt is, és heti rendszerességgel átlapoztam őket. Nyarakon keresztül lestem a postaládát, hogy mikor pottyant be egy levelet egy fülesbagoly! Hányszor éltem saját kis boszorkányos világomban, pálcát ragadtam a varázsiskola falai között, elképzelttem a tanárokat, Dumbledore professzort félhold alakú szemüvegében, és vártam a csodákat. Amit Chris Colombus lerombolt. Kamera elé vitte az évszázad sztóriáját. Nem látott benne mást, mint egy nagyszerű lehetőséget hírneve csiszolására és pénzt, pénzt, pénzt. Úgy valósította meg a könyv oldalait, ahogy ő látta a történetet, és próbált minél nagyobb szenzációt kihozni belőle. Gyerekként egy egész világot építettem a könyvben használt szavakból, de most

mindebből nem emlékszem semmire. Ha Harry Potter-ről beszélünk, akkor Daniel Radcliffe apró termete jut eszünkbe. Most komolyan: ő menti meg a világot? Tanulás közben gyakran elkalandozunk, a fantáziánkat használjuk, hogy kiszakadjunk a megszokott rendszerből, a mindennapi tanulásból. Gazdag képvilággal rendelkezünk, mert már (egy keveset) éltünk. De a 11 éves önmagam nem látott még sokat a világból, így számomra a könyvek adtak színesebb képet a meneküléshez. Fontos egy gyermek számára a mese, amit édesanyja lefekvés előtt felolvas, amit csukott szemmel elképzelt, amire a későbbi álmait szövi. Szükség van arra, hogy használjuk a fantáziánkat, elképzeljünk egy olyan helyet, ahol biztonságban érezhetjük magunkat, és nem más által feltárt képvilágot erőltetnek ránk, mint a filmekben. A könyvek világában bármi megtörténhet, nem igaz? Úszhatunk a legmélyebb folyókban, szerelemesek lehetünk Scarlett O'Hara-val, és varázserővel rendelkezhetünk.

Talán ezért lettem álmodozó.

„Az ember különféle szerszámai között kétségkívül a könyv a legbámulatraméltóbb. A többi mind testének a meghosszabbítása. A mikroszkóp, a távcső a látásé, a telefon a hangé, aztán itt van az eke és a kard, ami az emberi kar meghosszabbítása. Ám a könyv egészen más: a könyv az emlékezet és a képzelet meghosszabbítása.” (Jorges Luis Borges)

Ha már most ez tényleg így van, mikor egy filmet nézünk, akkor a rendező szemszögéből láthatjuk a történetet. Az persze nem minden esetben rossz, hiszen lehet, hogy olyan értékeket lát meg benne, amik felett mi elsiklunk. Így nyert új értelmet a Twilight-filmben a „briliáns felsőtest”. Hiszen a filmből mindenkinek csak ez maradt meg. De Stepheni Mayer ennél többet akart. A leírt szavak a lehetetlen szerelemről engem teljesen magával ragadtak. (Persze Robert Pattinson felsőteste is.) Hiszen arról a szerelemről szól, amit mindenki átélt már egyszer, vagy vágyik rá: amelyet egy átlagos lány egy elérhetetlen fiú iránt érez. De Kirsten Stewart alakításával csak gúnyt űzött belőle. Inkább a látványra koncentráltak, mint a történet igazi mondanivalójára: hogy ha valamit igazán akarsz, akkor megkaphatod.

Az Eat, pray, love egy olyan könyv volt számomra, ami egyszerre volt szerelmi történet, kulináris utazás, és elvesztett önmagam keresése saját életemben. A filmelőzetest naponta többször megnéztem, a zenéjét kívülről fújtam már a premier előtt is, de a film csalódást okozott. Tudom, hogy sok ember nem olvas, mert nincs rá ideje, vagy mert megfájdul tőle a feje, kifogások mindig vannak, de szerettem volna, ha ők is átélnek azt, amit én Elizabeth Gilberttel Indiában. Ám a rendező nem a spiritualításra, hitre szánta rá a költségvetést, hanem a rózsaszirmokra és a látványra. Hát ez Hollywood! Hol maradnak el a mélyen szántott gondolatok, amik változásra készítetnek, és a szép szavak, melyek boldoggá tesznek? Paolo Coelho nevét sokan, rengetegen ismerik, de vajon tudják,

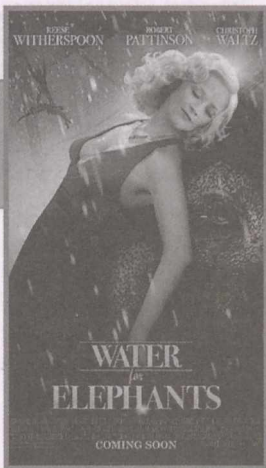
miről ír? Vajon az ő könyveiből miért nem készül soha film? Állítólag ha egy könyvet többször elolvasol, új gondolatokkal találkozol, mindig más mondanivalója van. A legjobb példa erre Coelho: csak azokra a mondatokra leszel figyelmes, amik épp jellemzőek az életedre. Történeteiben benne van a veszteség, a tudás, a szerelem, szenvedély, fájdalom, és élet. „Aki látni szeretné a szívárványt, annak meg kell tanulnia szeretni az esőt” A leírt szavaknak ereje van, és mindig más értelme. Egy történet elmeséli egyszer, hogyan kell a veszteséggel tovább élni, de legközelebb megmutatja, hogyan kell újból belekezdeni, ismét talpra állni.

Miközben az olvasás kultúrájának hanyatlásáról beszélek, meg kell említenem, hogy legalább az író által készített alkotásokat megvásárolják, pénzt adnak értük, miközben a mozi jegyára az egekbe szökött, DVD-t, VHS-t senki sem vásárol, az interneten kalózkodunk, így a gyártó, producer, rendező nem a bevételekből fog meggazdagodni (hanem a reklámokból.) „Rágoogliztam” e két szóra, és a könyvre kb. 25 millió találatot adott. Amikor a filmet pötyögtem be, több mint 3 milliárd linket dobott ki. Először ledöbbsentem, de aztán rájöttem, hogy csak a letöltések miatt. Egy film megnézése kb 3 óra hossza: keresés, letöltés, kiírás, lejátszóba be, popcornt mikróból ki, megnéz, kikapcs. Később a korongot elhagyom, megkarcolom, és még illata sincs. Könyv vásárlása könyvesboltban történik, napokig, hetekig olvashatom, polcomon tarthatom, szagláshozhatom, dedikáltathatom, és unokáimra hagyhatom. Mint ahogyan te is kaptál már pár Szabó Magda vagy Shakespeare művet. Mert a könyv talál meg téged a megfelelő időben, megfelelő élethelyzetben, és nem te találd meg őt.

Ha egyszer meghalsz, mit szeretnél, hogyan állítsanak rólad emléket? Egy több millió példányszámban nyomtatott könyvben, vagy egy életrajzi filmben?

KOVÁCS ANNABELLA

Mozimustra

Vizet az elefántnak

Idomított lovak és kutyák, cirkusz, 1930-as évek Amerikája, gazdasági világválság, Robert Pattinson. Aki bármelyikre is húzza a száját, legyen szíves félretenni előítéleteit és adjon egy esélyt ennek a filmnek.

A Sara Gruen azonos című könyvéből készült feldolgozás egy olyan világba kalauzol, ahol a porond nem játék, hanem maga az élet, ami negyed annyira sem vidám, mint amilyennek tűnik. Főhősünk, Jacob Jankowski egy lépésre van állatorvosi diplomájától, amikor egy tragikus fordulat megfosztja családjától, gyökereitől, így felkapaszkodik az első vonatra, ami szembejön vele. Mire feleszmél, már a Benzini Testvérek híres mozgócirkuszának állatorvosa és legjobb barátai artisták, idomárok és bohócok közül kerülnek ki. Rövid úton megismeri August-ot, minden mutatványok korlátlan urát, aki a látogatós szám érdekében bárkin átgázol. Legyen az feleség, munkatárs vagy idomított állat.

A cirkuszi ponyva pedig egyre rozogább lábakon áll, amikor is új látványosság érkezik a társulatba: Rosie, az elefánt, akinek az igazgató feleségével, Marlenával kell lenyűgöznie a nézősereget. Amikor ez elsőre nem sikerül, August kontrolálhatatlan dühét rajtuk vezeti le. Jacob mindkettejük védelmére kel; itt lesz tény abból, amit sejtünk - a szerelmi háromszög bizony örökzöld téma. Ahogy az ilyenkor szokás, a feleség és az ifjú szerelmes megszöknek, a férj rájuk talál és hazacipelí asszonyát, aztán.

Aztán a befejezést nem mondhatom el, ez már a ti feladatotok.

Ami a színészeket illeti, mindhárom főszereplő kitesz magáért; Christoph Waltz cirkuszigaz-

gatóként sem távolodott el Hans Landától (Inglourious Basterds), ugyanolyan csendes mosolygó pszichopata, mint két éve volt. Tökéletes az uralkodó férj szerepében is, aki akkor félelmetes igazán, ha hallgat.

Reese Witherspoon, Marlena megformálója végtelen kecsességgel vonul át az egész filmen, egyszerre idomár, artista, esendő kislány és odaadó feleség, egészen Jacob megjelenéséig. Mert onnantól kezdve kizárólag nő, a szerelmes fajtából, aki feszegetni kezdi határait és szép lassan felolvadó jégkirálynőből mindent maga mögött hagyó szeretővé válik.

Ami pedig Robert Pattinson (Jacob) illeti, lehet rá jót, rosszat mondani, de itt bebizonyítja, hogy igenis felnőtt a feladathoz. Persze ne gondoljunk Oscar-esőre, de végre komoly érzelmekkel, életszerű gondokkal néz szembe és egész jól megállja a helyét. Azért továbbra is megmaradt szépiúnak, de ha kell, már odacsap az asztalra, lányt szöktet, dühöng, örül, szóval színészkedik.

A Vizet az elefántnak attól jó, hogy nem akar több lenni, mint ami: egy végleteleg kicsavart vándorélet, a cirkusz keserű, fanyar világának mesélője. Nincs erkölcsi tanulság, csupán a porond és az emberek, akik a nevetésből élnek, az életük mégis merő egy mocsok és vesszőfutás. Törpe, tonnás nő, kötélhányós, bohóc és az állatok. Abszurd világ, abszurd időben-egészen kiváló operatőri munkával, viszont felejthetőzenével.

Ájánlom mindenkinek, aki valami finom hangvételő, de minden giccsből mentes filmre vágyik. 7/10 pont

GULYÁS NÓRA

Hangképek

Elérkezett hát a félév vége, ezért úgy döntöttem, hogy a rovat kereteiben összegzésként bemutatom az elmúlt hónapok legérdekesebb, a netes zenei oldalakon legtöbbet szerepelt, ám a mainstream média által kevésbé felkapott lemezeket.

Az idei év izgalmasan indult: rögtön februárban megkaptunk kettőt 2011 legjobbban várt albumai közül. James Blake és Lykke Li lemezeiről van szó, melyek ugyan bemutatásra kerültek e hasábon is, de pár mondat erejéig azért kitérnék rájuk. Blake hangulatos, többnyire jó dalokkal teli albuma ugyan egy-két hétre nekem is beragadt a lejátszómba, ám így pár hónap távlatából visszanezve már nem tartom olyan erősnek, mint a netes kritikák szerzőinek nagy része. Persze még így is egy ügyes, és mindenképp fontos debütálásnak nevezhető, mely a mostanában másodvirágzását élő, ám javarészt lapos produkciókban kimerülő dubstep színtér egyik üde színfoltjaként lépett fel, s a jövőben komoly szerepet játszhat annak megújításában.

Lykke Li lemezével kapcsolatban viszont egyre biztosabban érzem, hogy ott lesz a helye 2011 legjobb lemezeinek listáján – nálam legalábbis mindenképp. A svéd énekesnő albuma tele van jobbnál-jobb slágerrel, és bármilyen hangulatban is vegyem elő, mindig képes valami mást adni. S mindez annak

fényében, hogy amúgy elég ritkán hallgatom női előadók lemezeit, különöse nagy szó.

A Battles lemezéről szintén volt szó az előző hónapban. A new yorki experimentális rockbanda második albuma remek hallgatnivaló, és már csak azért is fontos lemezként aposztrofálható a Gloss Drop, mert az első albumával magát rögtön az underground zenék élvonalába katapultáló zenekar jelenleg a színtér egyik legkreatívabb formációja, melynek idei lemezét az ingyencek már régóta várták. Úgy gondolom, nem kellett csalódnuk.

A louisville-i Young Widowsnak a pár hónapja megjelent In And Out Of Youth And Lightness a harmadik nagylemeze, mely érdekes változást hozott a banda zenéjében. A korábbi zabolázatlan noise rock helyét jóval mélyebb, lelassult,

komolyabb hangvételű dalok vették át, melyek – köszönhetően a néhol a tradicionális amerikai folk hangvételét idéző hangulatnak – hallatán könnyen magunk elé képzelhetjük ezeket a kockás inges, komor képű déli férfiakat, ahogy a Mississippin partján fekvő rozszant,

régi házuk füledt próbatermében játszókat a számokat. Merőben más ez az idejű lemez, mint a korábbiak, de legalább annyira jó; nálam a nyári esték gyakori vendége lesz a Fiala Özvegyek harmadik korongja.

Ahogy ugyanez elmondható a szintén déli (Sterling, Virginia), Pygmy Lush névre hallgató zenekar legújabb lemezéről. A kultikus screamo/punk banda, a Pg. 99 egykori tagjai által alapított zenekar szintén harmadik albumát adta ki idén, Old Friends néven. A tiszta, megkapó folk dalok ezúttal helyenként ambient elemekkel, hangulatokkal keverednek; ezáltal sikerült a korábbi lemezek világától némiképp eltérő arculatot kölcsönözni az új albumnak, mely éteri hangzásával képes teljesen kikapcsolni hallgatóját. Amit a Young Widowsról fentebb írtam, az rájuk hatványozottan igaz – azt hiszem, nálam ez a lemez lesz a nyár egyik „slágere”.

A skót Mogwai a post-rock műfaj nagy veteránjának számít; idén már hetedik nagylemezüket jelentették meg. A furcsa címmel (Hardcore Will Never Die, But You Will) ellátott album még az év elején került a boltokba, és bár akkoriban sokat hallgattam, mégsem írtam rólok itt. Pedig ez az új lemez, amellel, hogy nagyon kellemes hallgatnivalónak bizonyult a tél vége táján, még különleges is volt számomra, ugyanis ezzel kedveltem meg a Mogwait. Valahogy korábban nem ragadott meg a zenéjük, de a Hardcore... már elsőre elkapott. Nem nevezném kimagasló lemezeknek, vagy roppant különlegesnek, de annyira erős a hangulata, és olyan jó dallamokkal, illetve érdekes megoldásokkal bírnak a számok, hogy a néhány helyütt előforduló, kötelező műfaji klisék ellenére sem válik unalmassá a több mint 50 perces lemez; ez pedig nagy szó. Amúgy leginkább utazáshoz tudnám ajánlani a Mogwai új lemezét, bár magam még ilyen környezetben nem teszteltem – kíváncsian várom hát, hogy nálam miként fog „teljesíteni” ilyen téren, a nyár folyamán.

A Master Musicians of Bukkake még 2003-ban alakult egy olyan szupergruppként, melyről a tagok neveit látva – előzetesen szerintem senki nem tudta volna megjósolni, hogy milyen zenét fog játszani. Punk rock, doom metal, avantgarde kísérleti-, avagy kortárs komolyzene ugyanis egyaránt megtalálható azon műfajok közt, melyek területéről a Master Musicians tagjai érkeztek ebbe a kollektívába. És hogy ilyen előzmények után milyen zenét is kezdtek el alkotni? Rituális-ceremoniális hangulatú, pszichedelikus törzsi világzenét. Elég különlegesen hangzik, ugye? Nem is nagyon lehet szavakkal érzékeltetni a zenéjük hangulatát. Az egyik pillanatban még valami nehéz, tömjénfüstös levegőjű tibeti templom félhomályában ülünk, ahova halkan beszűrődik az ima a m a l m o k távoli csilingelése, míg a

következőben már egy Amazonas menti beavatási szertartás részeseiként eshetünk transzba a hipnotikus dallamok hatására. Rendkívül különleges zenével van tehát dolgunk, melyet idén már negyedik nagylemezük képében nyújtottak át nekünk ezek a seattle-i sámánok. Nekünk pedig nincs más dolgunk, mint behúzni a függönyöket, kényelmesen elhelyezkedni a kanapén, és elmerülni a Totem Three világában.

Csupán pár lemezt mutattam be itt röviden az utóbbi fél év terméséből, de azt hiszem, ez is jól érzékelteti, hogy mennyire érdekes, és jó produkciókban bővelkedő ideig a 2011-es év. Így hát zárásként csak annyit tudok mondani, hogy a nyári pihenés hónapjai során ne feledkezzetek meg a zenehallgatásról sem!

CSOMÓS ÁRPÁD

Kultúrtárca

A tetovált lány

Van amikor az ember belefáradva a mindennapok gondjaiba nem vágyik bonyolult történetekre, mély erkölcsi tartalomra és filozófiai eszmefuttatásokra. A vizsgaidőszak tipikusan ilyen, általában hosszabb ideig tartó időszak. (Sőt az átlagos joghallgató ilyenkor többnyire történetekre sem vágyik, mivel heveny betűmérgezéstől vergődő, partra vetett halként szenved a jogi diszciplínák kavicsos partjain.) A ponyvaregények megunhatatlan műfaja kiszolgálja azokat, akik kikapcsolódásra vágyva mégis csak az olvasást választják e válságos időszakban. Nekik ajánlanám Stieg Larsson „A tetovált lány” című remek krimijét.

Mint ahogy azt a cím alapján is sejteni lehet, a regény egyik központi figurája, a pozitív hősként némi fenntartással kezelhető Lisbeth Salander megrögzött tetoválás- és priuszgyűjtő. Lisbeth nem egyszerű eset, az asperger szindrómás személyiségek díszpéldánya, aki komoly mentál-, illetve lakáshigiéniás problémákkal küzd. A másik fő karakter Mikael Bloomkvist, a népszerű oknyomozó újságíró, a dotcom cégek önjelölt inkvizítora, akiért természetesen megvesznek a gyengébbik nem tagjai. A történet elején egyik főszereplő sincs jó passzban: Mikael büntetőjogi felelősségét többrendbeli becsületsértés miatt állapítja meg a bíróság, míg Lisbeth új gondnokot kap, akiről hamar kiderül, hogy furcsa aberrációi vannak, és kedveli a nemi erőszakot. A nulláról, sőt egy kicsit lejjebből indulnak hát hőseink a kezdet kezdetén, amikor is Henrik Vanger, a Vanger klán idős tagja munkát ajánl az oknyomozó újságírónak. Mikaelnek fel kéne derítenie egy negyven évvel azelőtti bűnesetet, ami komoly fejtörést okozott a helyi nyomozóknak. Harriet Vanger, Henrik Vanger unokahúga (s egyben a rejtély tárgya) ugyanis 16 éves korában, egy baljós napon nyomtalanul eltűnt. Azóta minden évben, Harriet eltűnésének napján, amely egyben Henrik születésnapja is, a család fő kap egy postai csomagot, amelyben egy préselt bekeretezett virág van. Pontosan olyan, mint amit Harriet adott Henriknek ajándékba minden évben. Ebből látszik, hogy a gyilkos nem csak hidegvérű, de még pofátlan is. Henrik pedig tehetlenségében és végső elkeseredettségében

meggyőzi Mikaelt, hogy költözzön a család birtokára és tegyen meg mindent az eset felderítése érdekében. Csakhogy a Vanger birtok és a Vanger konzern többi tagja, nem biztosítanak barátságos, vendégszerető légkört számára, így aztán a nyomozás sem lesz egy leányálom. (Neonácitól az alkoholistán át a sadistaig a családban mindenféle kétes egyén megtalálható.) Hamarosan leszerződik társnyomozónak Lisbeth, aki egy biztonságtechnikával foglalkozó cég személyi „átvilágítással” foglalkozó munkatársa, és főállásban mások magánéletéről tud meg mindent. (Mellékállásban is, sőt még a hobbija is ez, miközben hackerként semmilyen törvénytelen eszköztől nem riad vissza.)

Ahogy hőseink egyre több összefüggést tárnak fel Harriet eltűnése és a Vanger klán tagjainak viselt dolgai közt, a nyomozás egyre bizarabb fordulatokat vesz.

Stieg Larsson általában véve jó író. Ügyesen bontja a történet szárait, miközben viszi előre a cselekményt. Tudja, mikor kell helyszínt váltani, új szereplőt színre léptetni és elhallgatni. Érdekes karaktereket mutat be, akik egyszerre vonzóak és ijesztőek. Plusz élményt nyújt a helyszín, a hideg svéd táj és az elhagyatott sziget, ahol a cselekmény kibontakozik.

Vannak ennek a történetnek gyenge pontjai, de összességében egy kellemes olvasmány élményt nyújt a könyv, ingerszegény és leterhelt napokra ideális.

MARLENKA

Közöny Kacsza – a hónap álhíre

Schmitt: Túl nehezek az egyetemi vizsgák

Az egyetemi hallgatók életében soha nem látott mértékű könnyítés következhet be a közeljövőben. Schmitt Pál köztársasági elnök tanévzáró látogatásán a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen hangot adott aggodalmainak az egyetemi tananyag abszolválásával kapcsolatban. „Túl nehéz a vizsgaidőszak” – mondta két tanácsadója heves bólogatása közben, akik megkönnyebültek, hogy főnökük nem vállalkozik összetett mondatok használatára.

Lapunknak a nevüknek a háttérrel megegyező színnel való nyomtatását kérő kormánytisztviselők azt nyilatkozták, hogy a Miniszterelnökség előtt van egy új kormánybiztosi poszt tervezete. A vizsganeheztséget felülvizsgáló kormánybiztos feladata lenne egy újonnan létrehozandó hivatalhoz beérkező panaszok kivizsgálása. A Nehéz Vizsgák Hivatalához bármely, felsőoktatási intézményben aktív jogvisztonnyal rendelkező természetes személy panasszal fordulhatna, nehéznek vélt vizsgájával kapcsolatban.

A hivatal formanyomtatványán megjelölhető képzési adatait, a kifogásolt kurzus kredit-számát és vizsgáinak időpontjait, helyszínét. A kreditszám és a nehézség feltűnően nagy aránytalanságának megállapítása esetén az elbírált panaszt a kormánybiztos továbbítaná az Országos Rendőr-főkapitányságnak, akik ötfős boszorkány-kommandót küldenének be a kifogásolt kurzus egy véletlenszerűen kiválasztott vizsgájára. Írásbeli vizsga esetén lefoglalnák a tesztlapokat, szóbeliknél pedig az ablakon át való szakszerű behatolást követően tanúkként végighallgatnák a feleleteket. Egyelőre tisztázatlan a beugróalapú szóbeli vizsgák ellenőrzésének módja.

Arra a kérdésünkre, hogy miért kell kormánybiztos, és miért nem egyszerűen a hivatalvezető feladata az elbírálás és a továbbküldés, a forrásaink visszakérdeztek, hogy kinél vizsgáztunk közigazgatási jogból.

A kommandók által lefoglalt bizonyítékok és szemléik alapján a kormánybiztos kompetenciája lenne eldönteni, hogy valóban megalapozott-e a hallgatói panasz. Az általa alkalmazandó szankcióról egyelőre nincsen konszenzus a tervezet készítő szellemi műhelyben. Forrásaink szerint „az asztalon van” több lehetséges megoldás. Ezek között megtalálhatóak olyan intézkedések, mint a vizsgáztatók tanszéki jogállásának felfüggesztése, illetve a türkmén egyetemeken alkalmazott megkövezés.

Egyelőre arról is csak találgatni lehet, hogy kit neveznének ki első vizsganeheztségi kormánybiztosnak. „Ha egyetemi szférából választunk, fennáll a veszélye, hogy ismerőseivel enyhébben bánna, amennyiben pedig külsőst, akkor féltő, hogy nem tudja felmérni az egyes képzések követelményeit” – mondta kormányzati forrásunk.

A tervek a várakozással ellentétesen kevés visszhangra találtak a sajtóban, noha korábban, a tandíj bevezetésének vitájakor rendkívüli szennvedéllyel vetették bele magukat a diszkurzusba az ellenzői és támogatói oldalon egyaránt. Mivel lapunk kiegyensúlyozott tájékoztatásra törekszik, ezért megkérdeztünk járókelőket, hátha valakitől kaphatunk ellenvéleményt. A jogi kar előtti buszmegeállásban meg is kaptuk egy magát csak Jutka néniként aposztrofáló hölgytől, aki kifejtette: „Nem szégyellitek magatokat? Mit nektek hivatal? Ingenyelő banda! Erre bezeg van pénz!”.

BANKOVICS JOACHIM GÉZA

Sudoku

5		1				6		4
	9		3		6		5	
				9				
4								9
			1		9			
7								6
				2				
	8		5		7		6	
1		3				7		2

		6	2	4			3	
	3						9	
2							7	
5			8				2	
		1				6		
	2				3			7
	5							3
	9						8	
1			6	2	5			

*Az első három hallgató, aki a helyesen kitöltött rejtvényt kivágyva leadja a
HÖK irodán, JATE belépőket kap ajándékba.*

**Hallgassátok
szeptembertől is a
megújuló műsort,
garantált jókedv és
nyeremények várnak
Titeket a legjobb
zenékkal!**

SZTE *age*

SZÍNHÁZ*MOZI*KIÁLLÍTÁS*KONCERT
JÚNIUS HAVI PROGRAM

FILM

FEJÖLVÁSÓ ÍRÓ, OLVASÓ

KONCERT

BULI

1.Sz 16:00 16:00 16:00	Legényanya	18:00 A Lember szobor helyén bemutatkozók Társaság felolvas Kászó Viktória	20:00 Albertné Dancsó Angéla - Színház az élet	22:24 Benefit koncert
2.Cs 16:00 16:00 16:00	Csapid le csacsi	18:00 Mosonyi György versel felolvas Kászó Viktória	20:00 Benefit koncert	22:24 Benefit koncert
3.P 16:00 16:00 16:00	Csocsó avagy éjlen május 1.	18:00 Mosonyi György versel felolvas Kászó Viktória	20:00 Sweet 24	22:24 Sweet 24
6.H 16:00 16:00 16:00	Máté evangéliuma (1964)	18:00 SZTEintem vitakör	20:00 Kocsis Tamás hegedű estje	22:24 Kocsis Tamás hegedű estje
7.K 16:00 16:00 16:00	Andrej Rubljov (1966)	18:00 Rajzműhely Hadzsy Jánossal	20:00 Szeverényi Orsi önálló estje	22:24 Szeverényi Orsi önálló estje
8.Sz 16:00 16:00 16:00	McCabe és Mrs. Miller (1971)	18:00 Olvasóklub - válogatások gimiből - Odessza	20:00 Karaoke est	22:24 Karaoke est
9.Cs 16:00 16:00 16:00	Szigorúan ellenőrzött vonatok (1968)	18:00 Ígéretek 5 antológia - felolvas: Mester Júlia	20:00 Deep in SZTEage	22:24 Deep in SZTEage
10.P 16:00 16:00 16:00	King Kong (1933)	18:00 Improvizáljunk Bougró társasjátékkal!	20:00 Out of Order koncert	22:24 Out of Order koncert
13.H 16:00 16:00 16:00	Tarr Béla: Werckmeister harmóniák	18:00 Arthur Golden: Egy gősa emlékirata felolvas: Kászó Viktória	20:00 Kelemen László Színitanoda : Állomás	22:24 Kelemen László Színitanoda : Állomás
14.K 16:00 16:00 16:00	Cinema Paradiso	18:00 Arthur Golden: Egy gősa emlékirata felolvas: Kászó Viktória	20:00 Kelemen László Színitanoda : verses est	22:24 Kelemen László Színitanoda : verses est
15.Sz 16:00 16:00 16:00	Fellini Casanova	18:00 Arthur Golden: Egy gősa emlékirata felolvas: Kászó Viktória	20:00 Kassai Krisztián és Adányi Dániel :Kétszázégtár est	22:24 Kassai Krisztián és Adányi Dániel :Kétszázégtár est
16.Cs 16:00 16:00 16:00	Bódy Gábor: Nárcisz és Psyhé	18:00 Arthur Golden: Egy gősa emlékirata felolvas: Kászó Viktória	20:00 Szeverényi Orsolya zenés estje	22:24 Szeverényi Orsolya zenés estje
17.P 16:00 16:00 16:00	Hullámtörés	18:00 Arthur Golden: Egy gősa emlékirata felolvas: Kászó Viktória	20:00 Fekete Gábor koncertje	22:24 Fekete Gábor koncertje
20.H 16:00 16:00 16:00	Animációs filmek válogatása a 80-as 90-es évekből	18:00 felolvasás Csapláros László verseskötetéből	20:00 Óris Dávid & Szabó Tamás (hegedű & gitár)	22:24 Óris Dávid & Szabó Tamás (hegedű & gitár)
21.K 16:00 16:00 16:00	Animációs filmek válogatása a 80-as 90-es évekből	18:00 felolvasás Csapláros László verseskötetéből	20:00 Drum N' Bass party (2 srác)	22:24 Poker's Lounge presents. SOULFUL DRUM N BASS SESSION 02
22.Sz 16:00 16:00 16:00	Animációs filmek válogatása a 80-as 90-es évekből	18:00 felolvasás Csapláros László verseskötetéből	20:00 Funky groove session with DJ Thin	22:24 Funky groove session with DJ Thin
23.Cs 16:00 16:00 16:00	Animációs filmek válogatása a 80-as 90-es évekből	18:00 felolvasás Csapláros László verseskötetéből	20:00 ex kukázus! (hardylováth János)	22:24 beszélgetés a fellépővel
24.P 16:00 16:00 16:00	Animációs filmek válogatása a 80-as 90-es évekből	18:00 felolvasás Csapláros László verseskötetéből	20:00 Rizkó est	22:24 Rizkó est
27.H 16:00 16:00 16:00	The Orphan	18:00 Kóp a maci vetítőest ingyen kakaóval	20:00 Albertné Dancsó Angéla - Színház az élet	22:24 Deep In SZTEage
28.K 16:00 16:00 16:00	A kicsi nővér	18:00 Nagy Gergely: angszt	20:00 Spisak Andor és Szabó Tamás: a "Négy Purgatórium" c. Előadás	22:24 Chill Out a "Kiegész Purgatórium" után
29.Sz 16:00 16:00 16:00	A nagyfőnök	18:00 Nagy Gergely: angszt	20:00 Banditzenek(3) - Kacser Andor bandából estje, kétszázégtár Plus	22:24 Banditzenek(3) - Kacser Andor bandából estje, kétszázégtár Plus
30.Cs 16:00 16:00 16:00	Haláljáték	18:00 Nagy Gergely: angszt	20:00 Dzsónni ellopta a vizsgáldészeket. Thornyai Feat. Mayshai MelonMan	22:24 Dzsónni ellopta a vizsgáldészeket. Thornyai Feat. Mayshai MelonMan

CÍM: 6722 SZEGED KÖLCSEY UTCA 4.
NYITVATARTÁS: HÉTFŐ-VASÁRNAP 9:00-4:00
CSENGESS BÁTRÁN!